

El president del Consell de Formentera, Jaume Ferrer, la consellera de Cultura del Govern de les Illes Balears, Fanny Tur, i el president del Fòrum per la Memòria Històrica d'Eivissa i Formentera, Luís Ruiz, han presentat aquesta tarda a l'antiga sala de plens del Consell de Formentera els resultats de l'exhumació al cementeri de Sant Ferran, que varen començar el passat dia 29 de novembre.

Els treballs d'exhumació s'han finançat amb una subvenció del Govern concedida al Fòrum per la Memòria d'Eivissa i Formentera de 16.780€, més una aportació de 4.000€ del Consell Insular de Formentera, i han estat executats per l'arqueòloga i antropòloga forense Almudena García-Rubio, directora dels treballs i un equip tècnic format per Juanjo Marí Casanova, Glenda Graziani, Paqui Carmona, Pau Sureda, Sergi Moreno i Nicholas Márquez-Grant.

L'objectiu de l'exhumació era la recuperació de les restes de Jaume Ferrer Ferrer (Jaume de na Morna), Josep Ribas Marí (Pep de Baix), Joan Tur Mayans (Joan de can Pep Damià), Jaume Serra Juan (Jaume de can Mariano d'en Corda), Vicent Cardona Colomar (Vicent de can Fumeral), assassinats el dia 1 de març de 1937 al cementeri de Sant Ferran.

Els treballs han consistit en 6 sondejos interiors i 5 sondejos exteriors del cementeri de Sant Ferran, que data de 1903 i que compta amb una superfície de 125 metres quadrats. Els sondejos interiors s'han fet en els dos llocs on la tradició popular indicava que es trobarien els cossos enterrats, al costat de la porta d'entrada, baix d'unes tombes construïts entre 1956 i 1984, baix d'una fossa i en una part del cementeri on aparentment no hi havia cap creu.

Els sondejos exteriors s'han fet amb màquina excavadora en un lloc on la tradició popular també apuntava a que hi poguessin ser. Durant els sondejos exteriors, s'ha confirmat que a la tàpia sud-est hi ha uns afegits de ciment que tapen forats al mur causats per l'afusellement, ja que s'han trobat 4 projectils, un d'ells enquistat a la paret, amb una màquina de detecció de metalls.

Les principals novetats dels treballs s'han produït al revisar les restes de l'ossari. D'aquesta

forma pren força el relat que explicaria que les restes d'aquestes 5 persones afusellades en algun moment s'haurien transportat a l'ossari per dedicar la part del cementiri que ocupaven a nous enterraments, com s'acostuma a fer amb les restes més antigues.

Els tècnics hi han trobat un fragment d'húmer i dos de crani amb una erosió causada per arma de foc que presenta els mateixos símptomes que els trobats en altres fosses de la guerra civil. Es tracten de lesions que els tècnics han afirmat que es distingeixen molt bé i que no han passat a l'ossari sinó que s'han produït al moment recent de la mort.

Per confirmar que es tracten de les restes d'algunes de les persones que s'estaven buscant, l'equip de tècnic està efectuant dos comprovacions. La primera d'elles és el buidatge del registre civil. De moment, s'han comprovat els anys compresos entre 1991 i 1944, i dels 156 individus que hi apareixen cap té com a causa de mort registrada un impacte de projectil, per a la qual cosa aquestes tres peces d'ós podrien correspondre a alguna de les cinc persones assassinades.

La segona comprovació es tracta de comprovacions de compatibilitat d'adn entre aquestes restes i familiars vius de les persones afusellades. Les cinc famílies han accedit a col·laborar per a realitzar aquesta comprovació, que podria tenir els resultats enllestits en un període de dos a quatre mesos.